

[Domovská Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Základné Práva](#) > [Podnikanie a Ľudské Práva](#) > [Latvia](#)

Podnikanie a ľudské práva

Autor obsahu

Lotyšsko

Lotyšsko

1. Aký druh súdnej ochrany mám vo vašej krajine ako obeť porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním? Je súčasťou tejto ochrany aj náhrada škody?

Podľa článku 1 ods. 1 [Občianskeho súdneho poriadku](#) má každá fyzická a právnická osoba právo na súdnu obhajobu svojich porušených alebo napadnutých občianskych práv alebo oprávnených záujmov. Ak sa jednotlivec domnieva, že sa stal obeťou porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním, čím boli porušené jeho občianske práva, môže podať občianskoprávnu žalobu na všeobecný súd.

Podľa článku 1635 [Občianskeho zákona](#) každé porušenie práv, každý protiprávny čin sám osebe, ktorý má za následok škodu (vrátane nemajetkovej ujmy), oprávňuje obeť požadovať od páchatel'a nápravu, pokiaľ ho za tento čin možno viniť. Nemajetkovou ujmovou sa označuje fyzické alebo psychické utrpenie spôsobené porušením nemajetkových práv alebo nemajetkových výhod obeť v dôsledku protiprávnych činov. Rozsah nápravy nemajetkovej ujmy určí súd na základe vlastného uváženia, pričom zohľadní závažnosť a dôsledky nemajetkovej ujmy. Ak sa protiprávne konanie prejavuje ako trestný čin proti životu, zdraviu, mravnosti, nedotknuteľnosti v sexuálnej sfére, slobode, cti alebo úcte k jednotlivcovi, alebo proti rodine alebo maloletej osobe, predpokladá sa, že obeť v dôsledku takéhoto činu utrpela nemajetkovú ujmu. V iných prípadoch musí obeť nemajetkovú ujmu preukázať. Čin sa má v tomto kontexte chápať v širšom zmysle, ktorý zahŕňa nielen čin ako taký, ale aj zdržanie sa činu, t. j. opomenutie.

2. Existujú vo vašej krajine osobitné pravidlá pre prípady závažného porušenia ľudských práv? Vzťahujú sa tieto pravidlá na trestné činy proti životnému prostrediu alebo prípady závažného pracovného vykorisťovania?

Zodpovednosť za protiprávne činy zakotvená v občianskom práve sa vzťahuje na akékoľvek porušenie práv a trestné činy vrátane závažného porušenia ľudských práv.

3. Som obeťou porušovania ľudských práv v dôsledku aktivít európskej nadnárodnej korporácie, ku ktorému došlo mimo územia Európskej únie. Môžem sa obrátiť na súdy vo vašej krajine, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ? Za akých podmienok sa podáva žaloba za porušenie mojich práv? Kde môžem nájsť ďalšie informácie?

Ak ani žalovaný, ani žalobca nemajú miesto pobytu alebo sídlo v Lotyšsku a ak k porušeniu nedošlo v Lotyšsku, je nanajvýš pravdepodobné, že lotyšské súdy nebudú príslušné rozhodovať o občianskoprávnej žalobe.

4. Môžu úrady ombudsmanov, orgány pre rovnosť alebo národné inštitúcie pre ľudské práva podporiť obeť porušovania ľudských práv v súvislosti s podnikaním, ktorých sa dopustili európske nadnárodné korporácie mimo územia Európskej únie? Môžu tieto subjekty prešetriť môj prípad, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ? Existujú vo vašej krajine iné verejné služby (napríklad inšpektorát práce alebo životného prostredia), ktoré môžu môj prípad prešetriť? Kde môžem nájsť informácie o mojich právach?

Pomenovanie pre ombudsmana v Lotyšsku je „[tiesībsargs](#)“. Ombudsman koná v súlade s cieľom stanoveným [zákonom o ombudsmanovi](#), ktorým je podporovať ochranu ľudských práv a zabezpečovať, aby sa úradná moc štátu vykonávala zákonným a vhodným spôsobom a v súlade so zásadou dobrej správy vecí verejných.

Ombudsman sa môže zapájať do riešenia problémov len v prípadoch, v ktorých orgány štátnej správy porušujú ľudské práva jednotlivca stanovené v *Satversme* (Ústave) Lotyšskej republiky a v medzinárodných dokumentoch v oblasti ľudských práv, a to pri prijímaní rozhodnutia alebo v prípade zákonodarného orgánu pri prijímaní legislatívneho aktu. V rámci výkonu právomocí ombudsmána sa pod orgánom rozumie štátna správa alebo orgán miestnej samosprávy alebo ich úradníci, ako aj osoby vykonávajúce úlohy delegované štátnou správou.

V prípadoch, v ktorých sa jednotlivec stane obeťou porušenia zásady nediskriminácie, ombudsman môže poskytnúť svoje posúdenie a odporúčania aj právnickým a fyzickým osobám podľa súkromného práva.

Právomoci ombudsmána sa však nevzťahujú na posudzovanie aktov európskych nadnárodných korporácií mimo EÚ.

Kontrola a monitorovanie správania podnikov v oblasti pracovnoprávných vzťahov patrí do právomoci [Štátneho inšpektorátu práce](#).

Správanie podnikov v oblasti životného prostredia kontroluje [Štátna služba pre životné prostredie](#), ktorá zodpovedá za monitorovanie dodržiavania právnych predpisov v oblasti ochrany životného prostredia, ochrany pred žiarením, jadrovej bezpečnosti, ako aj využívania prírodných zdrojov.

Ak jednotlivec podá žalobu týkajúcu sa protiprávneho činu na orgán omylom, t. j. nie je si vedomý toho, že nie je v právomoci príslušného orgánu odpovedať na vec uvedenú v žalobe jednotlivca, v súlade s ustanoveniami zákona o podaniach musí orgán informovať jednotlivca o orgáne príslušnom v danej veci alebo v prípade potreby postúpiť žalobu orgánu príslušnému na preskúmanie žaloby.

Preto je potrebné poznamenať, že inštitúcia ombudsmána je alternatívnym mechanizmom urovnávania sporov na ochranu porušených ľudských práv, ktorý je založený na osobnej právomoci ombudsmána, keďže odporúčania ombudsmána nie sú právne záväzné. Podanie opravného prostriedku ombudsmanovi nepredstavuje začatie odvolacieho konania a strana konania by mala zohľadniť skutočnosť, že takýto opravný prostriedok nepozastavuje ani platnosť správneho nariadenia, ani lehotu na podanie opravného prostriedku. Úlohou ombudsmána je však zvyšovať povedomie verejnosti a jej chápanie ľudských práv, mechanizmov na ich ochranu a práce ombudsmána. Ombudsman preto môže jednotlivcovi radiť v súvislosti s mechanizmami na ochranu porušených práv v jednotlivých prípadoch.

Každý jednotlivec, ktorý sa domnieva, že boli porušené jeho ľudské práva, sa môže bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť s podaním opravného prostriedku obrátiť na ombudsmana.

5. Ukladá vaša krajina európskym nadnárodným korporáciám povinnosť vytvoriť mechanizmus na podávanie sťažností alebo mediačné služby pre

prípady porušenia práv v dôsledku ich podnikateľských aktivít? Vzťahuje sa táto povinnosť aj na porušenia, ku ktorým došlo mimo územia Európskej únie? Kto je vo vašej krajine zodpovedný za monitorovanie týchto aktivít? Sú verejne dostupné správy s informáciami o fungovaní tohto systému?

Neexistujú žiadne informácie o legislatívnych aktoch, ktorými sa európskym nadnárodným korporáciám ukladá povinnosť vytvoriť mechanizmus na podávanie sťažností alebo mediačné služby pre prípady porušenia práv v dôsledku ich podnikateľských aktivít.

6. Mám osobitné práva ako zraniteľná obeť usilujúca sa o nápravu v prípadoch porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním? Mám prístup k právnej pomoci a za akých podmienok? Ktoré náklady bude právna pomoc pokrývať? Mám prístup k právnej pomoci za rovnakých podmienok, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ?

Oprávnenosť na štátnu právnu pomoc závisí od kategórie prípadu a štatútu jednotlivca. Právna pomoc zahŕňa právne konzultácie, vypracúvanie písomností pre súd a právnu pomoc na súdnom pojednávaní. Jednotlivec, ktorý je účastníkom občianskoprávneho konania, je oslobodený od súdnych trov splatných do štátneho rozpočtu a súd mu musí poskytnúť štátom financované prekladateľské služby, ak jednotlivec nehovorí jazykom konania.

V občianskoprávných veciach (okrem výnimiek stanovených zákonom) a v správnych veciach, v ktorých sa napadá rozhodnutie rodinného súdu v súvislosti s ochranou práv a právnych záujmov dieťaťa, má jednotlivec, ktorý má oprávnený pobyt v Lotyšsku, nárok na právnu pomoc, ak od sociálnych služieb miestnej samosprávy získal štatút osoby s nízkym príjmom alebo osoby v núdzi alebo ak sa nachádza v osobitnej situácii, t. j. ak mu neočakávane a z dôvodov, ktoré nemôže ovplyvniť, vzniknú také okolnosti a ocitne sa v takej finančnej situácii, ktoré mu bránia zabezpečiť ochranu svojich práv, alebo ak je jednotlivec plne odkázaný na štát alebo miestnu samosprávu.

Jednotlivec, ktorý má pobyt v členskom štáte EÚ, má nárok na právnu pomoc v cezhraničných sporoch v občianskoprávných veciach v prípade, že mu osobitné okolnosti a výška jeho príjmu bránia v ochrane svojich práv.

Ostatní jednotlivci (vrátane jednotlivcov, ktorí majú pobyt mimo EÚ) majú nárok na právnu pomoc v súlade s medzinárodnými záväzkami Lotyšska a ak im ich osobitné okolnosti a výška ich príjmov bránia v ochrane svojich práv.

V občianskoprávných veciach, ktoré si jednotlivci vedú sami alebo s pomocou advokáta (t. j. v občianskoprávných veciach, v ktorých je príslušný súd pre hospodárske veci a ktoré vyplývajú zo zmluvného práva, ak výška nároku presahuje 150 000 EUR, a v prípadoch týkajúcich sa ochrany obchodného tajomstva pred neoprávneným získaním, využitím a sprístupnením), má jednotlivec nárok na právnu pomoc, ak jeho príjem neprevyšuje minimálnu mesačnú mzdu v Lotyšsku, ak ho jeho finančná situácia oprávňuje na právnu pomoc a ak zaplatil poplatok za poskytnutie právnej pomoci.

Právnu pomoc v správnych veciach poskytuje súd (sudca) na žiadosť jednotlivca, pričom zohľadňuje zložitosť veci a finančnú situáciu jednotlivca.

Právnu pomoc v trestnom konaní poskytuje strana, ktorá vedie konanie (vyšetrovateľ, prokurátor alebo sudca). Právna pomoc sa poskytuje na žiadosť jednotlivcov, ktorí sú oprávnení na obhajobu, ako aj obetiam v prípadoch, v ktorých to stanovuje zákon.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke súdnej správy:

- [Infografika - Právna pomoc poskytovaná štátom v rôznych kategóriách prípadov](#) (LV)
- [Informácie - Štátom zabezpečená právna pomoc](#) (EN)
- [Prehľad - Právna pomoc poskytovaná štátom](#) (EN)

- [Právna pomoc v cezhraničných sporoch \(EN\)](#)
-

■ Posledná aktualizácia: 12/02/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.